

Izhaja
zjut
c. i. l. i. s. t. a
k. u. j. i. z. i. c. a

Številka I. R.

URSKA STRAŽA

GLASILO OBMEJNIH SLOVENCEV

.....
Inserati: Ena šest-
stolpna pettirista
(prostor 3 mm visok
in 41 mm širok) 2 K.
Pri večkratni objavi
primeren popust.
Posamezna številka I. R.

37. štev.

Gornja Radgona, dne 16. septembra 1921.

III. leto.

Pazite, dokler je čas!

Naša s slavo ovenčana armada je izpraznila Baranjo, kakor je pred časom izpraznila Korotan, Radgono, razna mesta v Primorju in kakor bo še mogoče izpraznila toinono postojanko na ljubo „milim“ zaveznikom, kakor je svojčas imenovalo beograjsko časopisje na oderuštvi in hinavski politiki proslulo-antanto. Kakor so na Koroškem zadivjali „heimwehrovci“, tako besné zdaj v Baranji „hortijevci“ in v Primorju — „fašisti“. Nedavno nam je brzojav naznanil pretužno vest, da so naši bratje, ki ječe pod jarmom naroda „dvatisočletne kulture“ znova spoznali to — kulturo v tem, da so jim zažgali edino še obstoječe zavetišče: Narodni dom pri sv. Ivanu pri Trstu... Ko človek vse to čita in resno premisli, pa mu obstanejo vse misli na eni točki: Kaj pa dela vendar naša zunanja politika?!

Da, da — naša zunanja politika, ako jo sploh imamo, strela čudne kozle na škodo njenih najboljših državljanov. Vse kaže na to, da pravzaprav ne moremo govoriti o kaki zunanji politiki, ker je sploh ni. Tako velevažno vprašanje, ki se je poprej sicer zanemarjalo, se sedaj sploh pušča v nemar, akoravno sega njegov pomen v življenjske interese države in naroda samega. To je žalostna in britka resnica. Vsak količkaj pazljivi državljani politik je lahko opazil, da takozvani „beograjski krogi“, ki so seveda za vse merodajni, z nekako brezbriznostjo obravnavajo vsa vprašanja, ki so v zvezi z našimi t. j. slovenskimi mejami, samo, da je Šumadija in Posavje rešeno... Medtem pa naši narodni sovražniki delajo neumorno in agilno. Uspeh bo seveda: Naš zunanje-politični ugled ne bo prav nič pridobil, nasprotno; vse kar je ostalo še ugleda, bo izginilo vsled lenobe in nedelavnosti ter lahkomislenosti sedaj vladajočih komonih gospodov.

Ko smo s črno boljo v duši izgubili koroški plebiscit na znan način, bi se dalo s pametno politiko takrat še mnogo doseči in danes bi meje na marsikateri točki iz-

gledale povsem drugačne. Tako pa so fineše in kavalirstva vajeni gospodje uporabljali dosledno svoj jugoslovanski in širom sveta znani „Katzenbuckel“ in — koncem koncev smo — zafurali. Vzglede pametne politike nam je Gornja Šlezija ter bi mi lahko po tem vzorcu zahtevali vsaj čisto slovenske kraje za nas. Ali smrt nam je pobrala Vesniča, menda edinega Srba, ki se je vsaj nekaj brigal za nas od vse „braće osvoboditeljev“ in sedaj ga pa ni človeka, ki bi le, malo milostno poškilil na naše meje in Slovence onkraj mej.

Da v naši zunanji politiki ni vse v normalnem redu, da vlada med gospodi neka izrazita neorijentiranost („ne spoznajo se vun“ bi rekel naš priprosti človek), nam je dokument iz prešlih dni: Baranja. Taka zanikarnost je naravnost zločinska. Brez vsake orijentacije je bila okupacijska oblast tako urejena, da je bilo nedvomno, da ostane Baranja pod Jugoslavijo. Narod se je za svojo državo tudi izpostavljaj. Kar naenkrat pride iz Pariza mogočno povelje, da naj takoj zapustimo Baranjo in — ponižni lakaji, kaj smo storili drugo, kakor, da smo odšli. V krivljenju hrbtov smo strokovnjaki. Ko smo odšli, smo ljudstvo, dobro in pošteno in narodno navdušeno prepustili madžarskim bandam na milost in nemilost...

Premagani sovražnik je dobil in to brez našega soglasja izpraznjen del naše lepe zemlje. Poglejmo pa lukko Baroš. Od Italije same in vseh mogočih zemeljskih bogov nam je priznana, ali še danes jo imajo ardit v rokah. In ti dvatisočletni barbari motijo našo zemljo, ali naša uprava nima za to pravega umevanja, nima zunanje politike.

Enako je z našo severno mejo. Proti-državni agitatorji so zanesli v Apačko kotlino in v Prekmurje, kjer smo itak mnogo slovenskih vasi izgubili — nekake vesti o izpraznitvi teh pokrajin in okupaciji po madžarski odnosno švabski državi. Te vesti potrjuje žalibog dejstvo, da naša državna uprava z neverjetno brezbriznostjo upravlja s temi pokrajinami, ki že davno niso več sporne. Obmejno ljudstvo vidi oziroma sluti v tem ravnanju, da hočejo

merodajni ljudje mešetariti s temi občinami in časopisne vesti prošlega meseca, ki so pomembno govorile o nekih od g. Pašiča „obljubljenih korekturah“ obmejnih, baje čistonemških občin — za protiuslugo za neke važne gospodarske koncesije. Od tu kličemo: Roke proč! Sicer bomo prisiljeni poseči po samopomoči. Na umu naj imajo one zares čisto slovenske občine, ki so ostale pod švabskim igom; le-te naj jim bodo večja briga!

Ponovno opozarjamo na to, da je tako igranje z državnimi interesi nevarno in zato kličemo merodajnim faktorjem kot opomin ob dvanajsti uri:

„Pazite, dokler je še čas!!“

Promet in Gornja Radgona.

Kako z našim prometom tukaj izgleda, presega že vse meje. Odrezani smo prometno od celega sveta; če hočeš priti kam v osredje Slovenije, žrtvovati moraš trudapolno vožnjo ali hojo. Ceste so zaradi pomanjkanja pravih gramozov in številnega tovora, ki se prevažajo po cestah, v zelo slabem stanju, ker se vse blago mora prevažati iz Maribora ali Ormoža. Zaradi tega se vse blago pri nas podraži, kar seveda najbolj čuti nižji sloji; železnica pa, katere poraba nam je po senžermenski pogodbi skozi Špilje dovoljena, se nam od Avstrije s posmehom zapira.

Baje se vršijo v Beogradu zaradi prometa čez Avstrijo pogajanja, a kaj nam bode vse to koristilo? Danes zahteva Avstrija od nas to, jutri ono, in tako ne bode nikdar reda glede tranzitnega prometa in šlo bode z našo popustljivostjo tako daleč, da bodo naši sosedi Radgončani gospodarji na desnem bregu Mure in ne mi.

Ako kedo misli, da bomo imeli kedaj neoviran promet čez Avstrijo, se vara, zato je najboljšje, da delamo na to z vsemi sredstvi, da dobimo zvezo z osredjem Slovenije po lastnih tleh. Avtomobilna zveza Maribor—Gornja Radgona se ni in ne bo držala zaradi slabih cest. Drage, dolge in trudapolne so te vožnje, naj pa jo ima ta ali ono podjetje v rokah. Železnice od

Y:

Sanje gospoda Lemeca.

Gospod Lemec je prijel za vrč, krepko potegnil iz njega in ga zopet z ropotom postavil na mizo. Nato si je podprl glavo ter se poglobil v svoje čtivo...

Gospod Lemec je bil župan v Koritincih v župniji sv. Nikolaja. Kako je prišel do županske časti in veljave, tega pravzaprav sam ni vedel; namigavalo se je pa, da se ni nikdo drugi potegoval za visoko mesto koritinskega župana. Pa saj poznamo ljudsko nevoščljivost, vemo, da iz ljudi govori le blede zavist. Ljudje nikomur ne privoščijo tega, kar mu gre. In gospodu Lemecu je šla čast koritinskega župana po vsej pravici. Vsakdo je moral priznati, da tako sposobnega in požrtovalnega župana kakor je gospod Lemec, ni daleč na okoli in ga ni. Takoj, ko je imel pravico zakraljevati na županskem stolcu občine koritinske, je izročil skrb nad kmetijo ženi Jeri. Ali se naj on, župan, še nadalje ukvarja s kmetijstvom, hodi okoli kakor kakšen capin, morda celo snaži hleve in vozi gnoj? On, kateremu je dal Bog talente, ne le enega, ampak najmanj dvajset, on, župan, katerega duh obsega ne le domačo bajto in kmetijo, ampak celo občino koritinsko, on naj celo življenje zabije v neumnem kmetovanju? Ne boš! To je delo za

babe, ne pa za njega! Dolžnost njegova je, da talente, s katerimi se ga je Bog v tako bogati meri spomnil, ne zakoplje, ampak jih plodonosno naloži. Ko je bil razrešen gospodarskih sitnostij, je vso skrb posvetil blagru svoje občine. Ta skrb je obstojala v tem, da je od jutra do večera hodil od enega konca do drugega svoje domače vasi, v nedeljski praznji obleki, z rokami na hrbtu, oči uprte v tla, kakor bi mu tisoč misli rojilo po glavi. V svesti si svoje županske moči, je gospod Lemec od hipa do hipa dvignil glavo, z bistrim županskim očesom ošinil slamnate strehe, odmajal ali pa prikimal, kakor mu je pač to velevala misel, ki se mu je ravno kar porodila v umnih možganih, čez nekaj časa zopet sklonil tilnik ter koračil dalje.

Človek, ki je opazoval gospoda Lemeca pri njegovih županskih poslih, je moral nehote preklinjati usodo, ki je tako sposobnega moža obsodila v pregnanstvo v zakotni kraj, kakor so bili Koritinci. Zopet se ga je pa moralo ubčudovati, da je tako mirno in z občudovanja vredno udanostjo prenašal krute udarce klete usode.

Gospod Lemec pa ni samo ždel doma, kakor maček za zapečkom, ne, on je pogledal tudi v svet, imel povsod oči in nos, kjer se je dala prestreči kaka ugodnost za v skrb mu izročeno občino. Večkrat je skočil v bližnji trg, kjer je imel trdne zveze z gostilničarjem Murko-

vičem in trgovcem Rošom, ki sta mu vselej naložila celo butaro čudovitih novic, katere pa je on v svoji bujni domišljiji predelal v še čudovitejše ter z njimi plašil svoje uboge vaščane. Imel je pa tudi čast pozdraviti, kakor se je sam kaj rad izražal, gospoda poštarja in advokata v njihovih lastnih stanovanjih. Ti poseti gospoda Lemeca pri trških gospodih so se vedno začeli in končali s tem, da so ga vprašali: „No, gospod Lemec, kako še kaj? Zdravi?“ Potem so imeli gospodje navadno vedno kako nujno pot: ali v urad, na sprehod, ali kam drugam in gospod Lemec je zopet odšel z globokim poklonom. Doma pa je pripovedoval strmečim poslušalcem, kako so bili gospodje od sile prijazni, kako so govorili cele ure o vsem mogočem, o čemur se njim niti ne sanja. Občani koritinski so si torej lahko obliznili vseh deset prstov, da so dobili takega župana.

Vsekako je bil gospod Lemec že znamenit mož, ko so nastopili oni čudoviti, pomembni dogodki, ki bi naj kar na mah odločilno vplivali na usodo našega junaka.

Že dolgo časa se je šepetalo, da se snuje politična stranka, ki bo šla v boj za koristi kmečkega prebivalstva ne oziraje se na desno ali levo, ki bo obljubljala najmanj dvakrat toliko, vse druge stranke skupaj, da bo oznanjevala kakor čisto nov evangelij, da bo imela tisoče in tisoče

Ljutomera naprej, naj pelje kod' že hoče, še v doglednem času ne bo, zato nam ostaja edino le, da se zveže Ljutomer z Ormožem z avtomobilno vožnjo. Ta avtomobilna zveza bi naj med prej omenjenima krajema prosredovala železniški promet tako, da bi potniki n. pr. iz Gornje Radgone prišli isti dan recimo v Ljubljano in obratno iz Ljubljane v Gornjo Radgono. Razdalja med Ljutomerom in Ormožem ni velika, vožnja bi ne stala mnogo, prihranili bi prenočevanje v Ormožu ali Ljutomeru, slabe poštne vožnje in veliko dragega časa. Seveda bi se morala po nekaterih krajih cesta malo popraviti in vozni red primerno preurediti.

Ne sklepajmo pdgodbe z Avstrijo, z državo, v kateri vsak dela, kar hoče, ne iščimo zvez po tuji zemlji, ampak oklenimo se s vso srčnostjo dela za promet na lastnih tleh za procvit nam drage domovine!

Še enkrat — „Domovini“.

Z lažmi hoče g. Mikola Sándor, urednik od madžarske vlade podpirane „Domovine“, pridobiti naše vrle Prekmurce za svoj „vogrski ország“. V „Domovini“ od 31. avg. je nagromadeno toliko laži, hinavščine in zavijanj, da se mora človeku naravnost gabit. Kaj takega je zmožen le človek, ki je pripravljen za kosček kruha prodati tudi svojo dušo. Ne bomo se dolgo mudili pri tej madžaronski kreaturi, nekatere točke iz njegove „Domovine“ bomo pa vendar vzeli, da zve širša slovenska javnost, ki nima prilike čitati ta ogaben list, kakšne laži servira odpadnik Mikola Sándor Prekmurcem.

Mikola Sándor pravi, da smo v imenu narodnega edinstva Prekmurce (sc. madžarone) s silo in proti njihovi volji spojili z Jugoslavijo. Mikola Sándor dobro ve, da smo dobili mandat za zasedbo Prekmurja od antante, istotako kakor so ga Madžari dobili za okupacijo Baranje. „In proti naši volji“, pravi madžaronski potuhujenec. Čegavi volji? Proti volji peščici madžaronov — to že verjamemo. A ne proti volji prekmurskega ljudstva, ki se je že davno pred jugosl. zasedbo Prekmurja z orožjem v roki upiralo madžarskim tlačiteljem in ob priliki okupacije Prekmurja po naših četah, navdušeno pozdravljalo jugoslovanske osvoboditelje izpod madžarskega jarma. Nadalje govori ta madžaronska sol o splošni nezadovoljnosti, ki vlada v Jugoslaviji. Srbi želijo baje „Veliko Srbijo“; Hrvatje svoj „horvatski ország“; Slovenci zopet svojo državo itd. No, rovarjev, prekucuhov ne manjka nikjer, tudi v Jugoslaviji ne, toda ogromna večina Srbov, Hrvatov in Slovencev je za edinstveno državo in Mikola Sándor ne bo nikdar doživel veselja, da bi naša država, katero smo si ustvarili s tolikim trudom, šla v franže.

Mikola Sándor pa gre v laži še dalje. Pravi namreč, da so Prekmurci v „vogrskem országi“ svobodno rabili svoj „vendszki“ jezik. Kje pa, gospod Mikola Sándor? V šolah? Uradih? In o „vendszskem“ jeziku govori, akoravno je „Domovina“ mesecne novine za szlovenszki narod. Gospod Mikola, „vendszki“ jezik eksistira samo v vaši domišljiji, drugje ga ni! Slovensko kulturo in slovenske navade da vsiljujemo Prekmurcem. Mi ne poznamo nikakšne slovenske kulture, pač

privrženecv itd. Tako se je splošno govorilo, toda kaj gotovega ni nihče vedel. Tudi gospod Lemec je slišal o tem zvoniti in dolge ure se je navduševal s prijateljem Zimičem, županom sosednje župnije, za tako stranko. Kakor viditi, je bil gospod Lemec tudi politik. Brezobziren, kadar je šlo za koristi kmečkega stanu! V boju za te koristi ni poznal pardona, prizanašal ni niti svoji ženi Jeri in ko mu je nekoč, ko je prikolovratil s takega navduševalnega političnega razgovaranja v kleti pri prijatelju gospodu Zimiču pozno v noč domov, baba neumna očitala pohajkovanje in zanemarjanje gospodarstva, ji je v sveti jezi prisolil donečo klofuto ter razbil vse lonce, sklede in piskrčke v hiši.

Nekega dne plane kakor burja v hišo prijatelj gospod Zimič in mu začne na vso sapo pripovedovati, da je nova stranka ustanovljena. Ima stranki da je: stranka samih kmetov, stranka izdaja glasilo „Trobenta“; geslo stranke je: V boj za staro pravdo; njen vzor: Matija Gubec; simbol stranke pa: kramp in gorjača. On, gospod Lemec, je izvoljen od strankinega vodstva za glavnega zastopnika stranke v župniji sv. Nikolaja. Ker pa dosedaj še manjka sposobnih agitatorjev, bo moral svoj delokrog razširiti tudi na sosednjo župnijo sv. Pavla in s svojo občeznano požrtvovalnostjo in delavnostjo pripomoči stranki do zmaga. Prihodnjo nedeljo naj priredi shod v

pa smo si, hvala Bogu, osvojili evropejsko, ki je v nasprotju z azijsko, kakršno ravno razodevajo Madžari našim bratom v Baranji. Pritožuje se nadalje nad našo oblastjo v Prekmurju, posebno nad žandarji, ki vedno opazujejo uboge Prekmurce (namreč Madžarone) kaj delajo in s kom govorijo. Da, da, je pač hudo za madžaronsko srce, če ne sme preveč odkrito kazati ljubezni do madžarskega „országa“ in sovraštva do naše države.

In tako je še cela veriga lažij, na katere pa ne bomo odgovarjali. List je poln samih „oh“ in „ah“, kakor da bi Mikola že vedel, da njegove laži in mile prošnje ne bodo naše odmeva pri Prekmurcih.

Naš odgovor na „Domovino“ zaključujemo na željo Prekmurcev z besedami in patosom Mikole Sándorja: Vi vsi, ki ste tužni in žalostni tam daleko v Budimpešti, opustite vse nade, da bi se še kedaj sešli v madžarskem „országi“!

Slavnost razvitja prapora v Ljutomeru.

Izčrpnega poročila o slavlju ob priliki razvitja prapora ljutomerskega „Orla“ dne 8. t. m. na praznik rojstva Marije Device, ne moremo podati, ker nam zato manjka prostora. Omejimo se le na par vrstic. Slavnost je bila veličastna in ginljiva obenem. Udeležba vključuje slabim prometnim zvezam, proti pričakovanju velika. Od vseh stranij so prileteli „Orli“ in „Orlice“, da prisostujejo razvitju prapora bratskega ljutomerskega odseka. Navzoči so bili štrasbourški tekmovalci, ki so se proslavili v Francozih in so sedaj dika in ponos naših „Orlov“. Med pestro množico zbranih „Orlov“ in „Orlic“ smo opazili mariborskega „Orla“ in „Orlico“, nadalje odseke iz Ormoža, Svetinjske in vse orlov. odseke iz ljutomerskega orlovskega okrožja. Dalje dolge vrste deškega in dekliškega naraščaja, ki vzbujajo najlepše nade, postati kedaj vrli „Orli“ in „Orlice“. Med udeleženci je bilo lepo število čast. duhovščine, znamenje, koliko pozornost posvečajo naši dušni pastirji tej prepotrebni orlov. organizaciji. Veselje dneva je pa še prav posebno povzdignilo to, da so se ta dan nahajali v naših vrstah možje, ki so si pridobili ogromne zasluge za narod in organizacije. Predvsem naš prvobornik Dr. Anton Korošec, ki je bil slavjenec dneva in kateremu je ljudstvo prirejalo burne ovacije. Dalje Dr. Matija Slavič, znan po zaslugah, katere si je pridobil v Parizu kot izvedenec Prekmurja in predsednik „Orlovske zveze“ br. Pirc, kateremu se mora „Orlo“ zahvaliti za svoj uspešen razvoj. — Slovesnost razvitja prapora se je vršila na glavnem trgu. Po razvitju je bila pridiga, katero je imel č. g. Lovrec, po pridigi tiha sv. maša, ki jo je daroval č. g. Ferk, kateremu sta ministrirala br. Bende in br. Kramberger iz Maribora. Po cerkvenem opravilu na glavnem trgu, so Orli odkorakali na telovadišče v Seršenovem logu, da se tam vadijo za popoldanski nastop. Ob 12. uri je bil skupen obed in banket v gostilni „Triglav“. Ob 2. uri večernice in po večernicah ob 3. uri telovadba v Seršenovem logu. Nastop „Orlov“, „Orlic“, dekliškega in deškega naraščaja je bil naravnost dovršen in priznati moramo, da so odseki od križevskega nastopa zelo napredovali. Želeti bi bilo samo eno: da se godba bolj izpopolni, kajti od časa do časa je popolnoma odpovedala. S posebnim zanimanjem pa je občinstvo sledilo vratolomnim in dovršenim vajam, katere je izvajala štras-

župniji sv. Pavla, kjer kar mrgoli pristašev „Kmečke zveze“, ki se postavlja za edino pravo zastopnico koristi kmečkega ljudstva. Prinaša mu zadnjo številko „Trobente“, v kateri je natančno razložen program nove stranke. Pazljivo naj jo prečita, si dobro ogleda strankin program, ki je naravnost biser svoje vrste. S takim programom ni mogoče propasti. Gospod Zimič je svojemu prijatelju še želel obilno uspeha na shodu v župniji sv. Pavla in nato šel...

Tako vidimo danes gospoda Lemeca sedečega za mizo, z bokalom pred seboj, globoko zaglobljenega v čitanje „Trobente“. Da mu „Trobenta“ govori iz srca, spoznamo iz tega, da pogostokrat pritrjevalno prikimuje in posebno važna mesta zaliva z dolгими požirki.

Takoj na prvi strani „Trobente“ se je blestel v mastnih črkah program stranke. „Kmetje! Uboge pare!“ Kako dobro, kako resnično, je pomislil gospod Lemec. „Dosedaj ste bili zatirani, zavrženi“ je nadaljevala „Trobenta“, „toda že nam sije solnce svobode, že je pripravljeno kladivo, ki nam razbije suženjske okove!“ „Tako jel“ je zakričal gospod Lemec in z vso močjo udaril po mizi. „Že sije solnce svobode! Jera, vina, drugače ti tudi jaz razbijem neumno butico!“ Prestrašena je odbrzela Jera po vino, nevedoča, kako si naj razlaga nenadni srd svojega ljubeznivega soproga. Gospod Lemec pa je čital

bourska vrsta na orodju. Uspeh je bil, z mirno vestjo lahko rečemo, popoln. Po telovadbi je še bila prosta zabava na telovadišču in slavnost se je končala z večernim komerzom v gostilni „Triglav“. — Ljutomerska prireditev nam bo še dolgo ostala v najlepšem spominu. Častitati moramo odboru, prav posebno pa br. predsedniku Novaku, ki ima za prireditev glavne zasluge.

Politične vesti

Kraljevina SHS.

Zadnje dni se trdovratno vzdržujejo vesti, da je vlada pred padcem in da bo prišlo do tvorenja novega kabineta. Lahko mogoče, da pride do tega, ker sedanja vlada ni nič kaj na trdnih nogah vsled vednih sporov in nesoglasij med radikalci in demokrati. Kdo bi v slučaju, da sedanja vlada pade, prevzel sestavo nove, se ne more reči. Morda Protič, ki je svojo odsotnost iz Beograda dobro porabil in stopil v ozke stike s Stjepan Radičevom stranko. Ako se Protiču posreči, zbrati raztresene opozicionalce potem, bi z njimi tvoril močen blok, kateremu bi se sedanja slabotna vlada ne bi mogla upirati.

Madžarska.

Madžari nikakor nočejo izprazniti zapadne Ogrske, do katere imajo po trianonški pogodbi pravico Avstrijci. Še več: udarli so celo na Nižje Avstrijsko. Mala antanta je sicer v Budimpešti podvzela energične korake, toda uspeh ni bil dovoljen. Baje sta Čehoslovaška in Jugoslavija že pripravljene, da z oboroženo roko prisilijo nepokorne Arpadove sinove k spoštovanju trianonske pogodbe.

Poljska.

Witos je podal demisijo svojega kabineta. Ta svoj korak je utemeljil s tem, da zahtevajo težkoče v notranji in zunanji politiki delovanje vsega naroda, zlasti pa deželnega odbora z vlado. Poljaki so prepričani, da bo ministrska kriza kmalu končana, ker vse stranke uvidevajo neobhodno potrebo skupnega delovanja, da se prepreči gospodarski polom.

Bolgarija.

Bolgari so se streznili po kratkih osvojevalnih sanjah ter začeli z njim lastno žilavostjo delati na obnovi svoje domovine. V svoji zunanji politiki ne odbijajo, kakor to delajo Madžari, ampak si iščejo prijateljev in zaveznikov. Z Romunijo in Grško živijo že v prav dobrih odnosajih. Želeti bi bilo samo, da bi tudi Jugoslavija pozabila bolgarske vojne grehe, ter stopila v prijateljske stike z Bolgari.

dalje. „Davkov ne bo več, našim fantom ne bo treba v vojake, kuhali boste žganje po dragi volji, ne bo vam treba popravljati cest in kolovozov, z eno besedo: začeli boste živeti življenje, vredno človeka.“ „Ha, če je pa tako, tedaj pa le pijmo“, se je razvnel gospod Lemec in nastavl vrč k ustom. „Kar sem dal dosedaj za dačo, to bo šlo za pijačo!“ Program je bil zaključen z besedami: „V boj za staro pravdo!“

„V boj!“ je zatulil gospod Lemec s tako groznim glasom, da ga je Jera, vsa iz sebe, začela povpraševati: če je nemara truden, ali potrebuje mrzlih obkladkov.

Gospod Lemec se pa ni zmenil za staro. Segel je zopet po vrču, izlil ostalo vsebino vase, spustil „Trobento“ na mizo, si podprl glavo ter se zatopil v preiščevanje ravnokar prečitanega programa „Stranke samih kmetov“.

In gospodu Lemecu so se začele odpirati oči, tedaj je videl vse bolj jasno; stvari, katere so mu bile dosedaj zavite v neprodarno meglo in tajinstven mrak, so se pokazale take osvetljene, kakor bi jih obsevalo devet solnc. S programom „Stranke samih kmetov“ si je upal doseči vse, si osvojiti celi svet... Gospod Lemec je šel velikim dogodkom nasproti...

(Konec prih.)

Tedenske novice

Inspekcija dela za XIII nadzorniško okrožje v Mariboru, naznanja, da je opuščen dosednji naslov „Obrtno nadzorništvo“ in da se nahajajo uradni prostori na Slomšekovem trgu št. 10 II nadstropje (glavna pošta).

Rezervni oficirji — prisega. Komanda mariborskega vojnega okroga razglašala z dne 6. 9. 1921, št. 18922 sledeče: Na podlagi ukaza Gospoda Ministra Vojnog i Mornarice F. Dj. broj 45215 z dne 26. avgusta t. l. se pozivljajo vsi rezervni oficirji bivše avstro-ogrske ter črnogorske armade, kateri so že sprejeti v skupno armado Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, kakor tudi oni, kateri so prej v srbski vojski služili, in kateri imajo svoja stalna bivališča v območju okrajnih glavarstev Maribor, Ptuj, Ljutomer in Konjice, ter sodni okraj Dolnja Lendava, v svrhu polaganja ustmene in pismene prisege za 18. septembra 1921 na jednodnevno vežbo v vojski k komandi Mariborskega vojnega okruha v Maribor. Prisega se vrši točno ob 8. uri v II. artilerijski podoficirski šoli v Mariboru. Vsak naj prinese seboj svoj pečat, vosek, eno celo polo papirja in peresnik.

Madžarski preki sod v Pečuhu. Iz Beograda poročajo, da je madžarski preki sod v Pečuhu sklenil, da se obsodijo vsi Madžari, ki so bili v naši službi, na smrt. Med prvimi obsojenci so sreski načelnik Pavel Sabat, več občinskih uradnikov, med njimi tudi novinar Boroš. K sreči so vsi ti obsojenci pravočasno pobegli iz mesta.

Zadnja „Domovina“, šovinistično glasilo madžarske propagande, katerega urednik je Prekmurec-renegat prof. Mikola Šandor nas napada v celi številki, seveda tako nerodno in neumno, da ne bi človek prisodil take obrambe niti ljudskošolskemu šolarju, kamoli „profesorju“ Mikoli Šandorju. Kakor izvemo iz verodostojnega vira, je „Domovina“ na našem teritoriju oblastveno zabranjena, ker piše tendenciozno sovražno o naši državi. Razširjevalce nam naznanite!!

Zamenjava 1000-kronskih novčanic z nepravilnimi znamkami. Ministrstvo financ poroča o tisočkronskih bankovcih z nepravilnimi znamkami, da vprašanje še ni rešeno in da se te novčaniče še nadalje obdrže v depozitu blagajni, ki so jih ob priliki zamenjave zadržale. Ko bo postopanje z navedenimi banknotami končno rešeno, bodo navodila službeno objavljena.

Plašč po vetru. Med kmeti, katere so gnali v Beograd, je bilo tudi lepo število bivših nemčurjev, sedaj „samostojnežev“. Radovedni smo, kako so se ti ljudje počutili v objemu svojih srbskih „pobratimov“, za katere so imeli in še imajo (kadar niso v Beogradu namreč) samo psovke. So pač drugi časi! Prej smo lizali pete Nemcem, sedaj se pa hlinimo Srbom! In če pridejo „culukafri“, se bomo pa tistim obešali okoli vratu! Kajne, Wratschko in kompanija?

Protestiramo. „Slovenski Narod“ objavlja dolgo poročilo o sijajnem sprejemu zastopnikov slovenskih kmetov v Beogradu. Da so bili „samostojni kmetje“ gostoljubno sprejeti, to že verjamemo, ker poznamo srbsko gostoljubnost, ki niti beraču ne odreče daru, kaj še ljudem, ki imajo za pokrovitelja samega ministra g. Puclja. Protestiramo pa kar najodločneje, da bi bili ti ljudje, kateri so nam še dobro v spominu iz avstrijskih časov kot rekvizitorji, denuncijanti, zastopniki slovenskega kmetijskega ljudstva. Zastopniki kramarjev, birtov, podeželskih mogotcev že — a nič več! Celo poročilo v „Slov. Nar.“ nam jasno razodeva, v kako ozkih zvezah, da so naši samostojneži z demokrati, liberalci. Demokrati hočejo iz teh „slovenskih“ kmetov napraviti zastopstvo cele Slovenije in ponosno kažejo na to zastopstvo slovenskih kmetov, češ, ni nam še odklenkali v Sloveniji, poglejte koliko zaveznikov imamo. Demokrati se naj tolažijo, kajti tolažbe so res potrebne! Bodočnost bo pa pokazala, da je večina slovenskega ljudstva organiziranega v „Slovenski ljudski stranki“.

Proti prepovedi točenja alkoholnih pijač ob sobotah in nedeljah. Govorilo se je, da se namerava sprejeti zakon, ki bo zabranjeval točenja alkohol-

nih pijač ob sobotah in nedeljah. Sedaj se je oglašila zveza gostilničarjev, ki pravi, da je prejela iz raznih krajev Slovenije od posameznih občinskih zastopstev brzojavne proteste proti nameravani prepovedi točenja alkoholnih pijač ob sobotah in nedeljah. Iz vseh teh protestov daje razvidno, da so edini dohodki, s katerimi občine pokrivajo svoj proračun, dohodki od pijač in da bi imela taka prepoved katastrofalne posledice za naše občine. Vinogradniki in gostilničarji pripravljajo najenergičnejši protest proti takemu zakonu. — Razumemo, da vsak brani svojo korist. Toda blagru države in državljanov, se mora podrediti vsaka zasebna korist.

Prepovedani listi. Notranje ministristvo je s svojim sklepom od dne 6. t. m. prepovedalo za našo državo lista „Volkszeitung“, ki izhaja na Dunaju in „Kleine Zeitung“, ki izhaja v Gradcu, ker objavljata članke, ki žalijo našo državo. — V vednost vsem onim, ki radi „švercajo“ nemške hujskajoče liste v našo državo.

Nevaren bik. V nekem hlevu na Aleksandrovi cesti v Mariboru je nedavno prenočeval Korošecv hlapec od Sv. Jurja v Slov. gor. Andrej Kosmenkovič. Ponoči se je bik odtrgal od jaslji ter začel obdelovati spajočega hlapca z rogovoma, da je dobil težke notranje poškodbe.

Nov strokovni list. S 15. t. m. je začel izhajati v Karlovcu socialno-strokovni list „Economista“. Glavni urednik je znani publicist Ljubomir St. Kosier. List bo popolnoma nestrankarski, urejevan na široki ekonomsko-socialni podlagi.

Najhitrejši vlak na svetu vozi — ne mogoče v Jugoslaviji, kjer bi k večjem lahko rekli, najpočasnejši — na Angleškem med Bristolom in Badmintonom. Proga je dolga 150 km ter rabi vlak tja in nazaj samo 87 minut. Na nekaterih delih vozi z brzino 125 km na uro.

Vojni invalid. Splošna organizacija vojnih invalidov, vdov in sirot za Slovensko ozemlje v Ljubljani prične z izdajanjem lastnega glasila „Vojni Invalid“. Glavni urednik glasilaj je tov. Meznarič Ivo, odgovorni urednik Berglez Srečko. List bode izhajal 14 dnevno. Dopise je pošiljati na uredništvo Selenburgova ulica št. 6/2. nadst. Naproša se vsa poverjeništa, podružnice kakor tudi poedine invalide in vdove da točno pošiljajo dnevno dopise in nabirajo naročnike. Moralna dolžnost je vsakega voj. invalida in vdove da postane naročnik odnosno naročnica svojega glasila. List izide 15. t. m.

Vstaja v Indiji. Kakor poroča „Petit Journal“ iz Kalkute, se vrše tam poulični boji med vstaškimi domačini in britanskimi četami. V mestu so zgrajene barikade. Indijski duhovniki pridigajo javno proti Evropejcem. Vsa britanska javna poslopja so vojaško zastražena. Kakor poroča „Matin“, so angleški vladni krogi jako prestrašeni zaradi zadnjih poročil iz Indije. Podkralj je dal razglasiti poostreno izjemno stanje nad Kalkuto in nad Bombayjem. V sedmih pokrajinah so domačini oznanili sveto vojsko proti Evropejcem. Pri zadnjih spopadih angleških čet z vstaškimi Moplani so bili vstaši odbiti in so imeli znatne izgube; imeli so najmanj 700 mrtvih, dočim angleške izgube niso tako velike. Pogreša se 17 policistov domačinov. Po poročilih iz Indije so se vstaški Moplani pred angleškimi četami umaknili v gorovje.

Število časopisov v Čehoslovaški. Izdan je novinski katalog celokupnega tiska v republiki brez razlike jezika. Iz publikacije je razvidna sledeča statistika časopisov za leto 1920: 1684 čehoslovaških, 589 nemških, 96 madžarskih, 14 ukrajinskih, 10 poljskih in še 30 časopisov v raznih tujih jezikih, torej skupaj 2423 časopisov. Od tega je bilo 193 dnevnikov, 632 tednikov in ostali so različni periodični časopisi. — Ali bi ne bilo dobro, da nam kak profesor izda po tem vzoru katalog (seznam) celokupnega časopisja Jugoslavije z najvažnejšimi podatki? Bi bilo zelo informativno delo za politično moč naše države in bi obenem vzdignilo naš ugled na zunaj.

Samomorji v Ameriki. Po vesteh iz Washingtona so se v Zedinjenih državah letos zopet zelo pomnožili samomorji. V prvi polovici tekočega leta je izvršilo samomor 7000 oseb, dočim je bilo v istem času v minulem letu zabeleženih samo 1771 samomorov. Med letošnjimi samomorilci je 500 otrok. To je čuden pojav za državo, kjer je alkohol strogo zabranjen; alkoholu

se namreč pripisuje, da je v odstotno največ slučajih vzrok samomora, kar se pri nas kaj lahko konstatira.

Dopisi

Gornja Radgona. Človek, ki pride v naš trg, se mora nehote vprašati: ali sem v SHS kraljevini ali v Avstriji. Kamorkoli prideš, povsod blažena švabščina. Nemškutarčkom, ki so si še pred kratkim nadeli ovčja oblačila, že raste greben in pridno uganjajo svojo nemškutarijo naprej, vmes namigujejo, da bo še vse drugače, da bo še tako, kakor je bilo preje... Verjamemo, da se jim sline cede po stari Avstriji in si želijo, da bi bilo tako, kakor je bilo preje. Pa sedaj ni tako in naših oblastij dolžnost je, da jim to tudi dokaže. Dolžnost vsakega pravega Jugoslovana je pa tudi, da te nemškutarske kreature primerno zavrne, ako bi dajale preveč glasno duška svojemu germanskemu mišljenju.

Gornja Radgona. Tujec, ki je prišel iz slovenskega zaledja, nam piše iz Celja pismo sledeče vsebine: „Bil sem v Gornji Radgoni. Povprašujočemu po najboljši gostilni, mi je naznačil mlad gospod „boljše“ zunanosti — gostilno „Tangl“, če se ne motim. (Najbrž misli „Zangl“. Op. ur.) Pojasnilo je bilo podprto z motivacijo, da tja zahajajo vsi uradniki. Razveselil sem se in takoj mi je šinilo v glavo: Primujduha, to bo najbrže kak obmejni narodni dom. V tej blaženi samohipnozi sem vstopil skozi vežo na levo s krepkim slovenskim „dober dan“ — in dobil poltihi odzdrav „Guten tog“, samo nekdo kraj vrati je nekaj slovenskega mrmral. Vstopim v sobo. Bilo je opoldne. Natakarica, ki se mi je približala, zna slovenski, akoravno je Slovenka. To me je razveselilo. Naročim za želodec in grlo in dobim vse po starem tradicionalnem gostilniškem redu. Sredi „dela“ me zmoti prihajanje večjega števila boljših ljudi. Ko se vse umiri, se začne komedija, žalostna po vsebini: Ti boljši ljudje so začeli nemško komandirati semtertje, tako, da sem se nehote ozrl na kraj, kjer sedim, misleč, da sem morda v svoji stanovski zamišljenosti zašel v Radgono ali pa celo v štab švabskih Heimwehrovcev... Spoznavši svojo samoto, sem takoj plačal, vstal in odšel... na sveži zrak. O ti, miljena slovenska inteligenca, kako se biješ po slovenskih zobeh. Ali je to edino „narodna“ gostilna v tem obmejnem trgu? Ali je toliko hvalisana obmejna narodnost? — To sem opazil jaz kot tujec, ki se samo mimogrede pomudi na tej obmejni postojanki; kaj porečejo drugi, bolj rigorozni?! Ni čuda, če delajo Nemci z nami, obmejnimi Slovenci, kakor hočejo sami! Odprite oči! — P. S. Poskrbel bom, da se to na primernem mestu izve. —“

— K temu pismu nam pri najboljši volji ni mogoče napisati komentarja. (Op. ur.)

Radgona. Predrznost naših sosedov preseda že vse meje. Že drug slučaj se je zgodil, da so bili naši ljudje napadeni od nemških barab, dočim mi z mirnim očesom gledamo, da se nemški hujskaci svobodno izprehajajo po Gornji Radgoni (Brez komentarja).

Radinci. Trobilo Prekmurca-Judeža Mikole „Domovina“ se je obregnila ob kritiko „Murske Straže“ radi petja madžarskih pesmi in švabčarenja jugoslov. (!) fincarja. V svoji nadutosti piše v mongolski madžarščini, da se bo madž. pesem še dolgo glasila po teh krajih. Mi bomo poskrbeli, da se ne bo in je dolžnost poklicanih narodnih krogov, da vsakega izzivača pozove k redu, eventualno izžene, odkoder je prišel. Isto s cigani, ki naj pojejo jugoslovanske pesmi, na mongolsko lajanje nismo radovedni. Prosimo vas, da še večkrat preštejete kosti človeku, kakor je hujskak Mikola Šandor, izdajalec krvi in jezika svoje matere.

Radinci. (Naš meroizkusni urad.) Kritika, ki se je svojčas razvila v vašem cen. listu je bila zelo umestna; kajti večjega kozla se ni moglo ustreliti, kakor ta urad spraviti v Radince. Vrhutega je vodja tega urada precej „velik“ gospod, ki si v svoji robotosti domišlja, da je najmanje feldvebelj, prebivalstvo pa, ki mora oddaleč semkaj in čakati — njegovi rekruti. Če pride človek iz Gornje Radgone, mora navadno čakati na milost in ko se je dovolj načakal, si mora pustiti razne šikane dopasti. Za danes samo svarilo: Več dostojnosti, sicer bomo drugič drugače govorili.

Hercogovaščak spada menda tudi k Gornji Radgoni, vsaj davkarja tako pravi, le cestni odsek Gornje Radgone tega ne ve. Med tem ko so tržani dali ceste in jarke osnažiti in skoraj „zbiksati“, pa lahko mi, ki stanujemo v Hercogovaščaku, ob najmanjšem dežju plavamo čez blato od Kampuša do Boroviča. Če nam da občina osnažiti vsaj ta cestni jarek za naše davke, bomo zadovoljni in zopet volili samostojne in demokrate, če ne, pa Bog ve, kako bo prihodnjic.

Dokležovje. Mnogo smeha je bilo pri nas, ko smo zvedeli, kako poroča „Domovina“ da nam je v tej grozni suši voda odnesla most. Bolj gotovo je, da je vročina in suša odnesla Mikoli pamet. Naš most pa bo kmalu gotov in ga vse laži „Domovine“ ne morejo odnesti.

Grabonoš pri Sv. Jurju ob Šč. Zapustil je to solzno dolino ter preselil v boljše življenje po kratki a mučni bolezni, previden sv. zakramenti za umirajoče g. Anton Hrašovec, bivši veleposestnik v Grabonošu v 77. l. svoje starosti. Rajni je bil veren katoličan, varčen gospodar ter dober oče svojih otrok. Pogreb se je vršil 1. sept. Žalojoči rodbini iskreno sožalje. N. v m. p.!

Sv. Ana v Slov. gor. Ponesrečil se je dne 3. t. m. na poti iz Gornje Radgone k Sv. Ani g. Mihael Neudauer, posestnik iz Žič. Padel je pod težko naložen voz opeke ter dobil smrtno nevarne poškodbe. Dal Bog, da okreva.

Gospodarstvo

Novo tovarniško podjetje „Tribuna“. tovarna dvokoles in otroških vozičkov F. Batjel Ljubljana, Karlovska cesta št. 4 trgovina Stari trg št. 28 edina te vrste v Jugoslaviji je pričela s polnim obratom. Tovarna je opremljena z najmodernejšimi stroji in tehničnimi pripomočki za najnatančnejšo izdelavo. Ima posebne oddelke za emailiranje z ognjem, brusilnico, pobakrenje in poniklanje. V obratu so zaposlene prvovrstne strokovno izvežbane delavne moči. Sprejme se v polno popravilo dvokolesa, otroške vozičke, šivalne kakor tudi vse v mehanično stroko spadajoče stroje. Podjetje ima raznovrstne strojne dele in pnevmatike. Lastne prve izdelke razstavi podjetje v posebnem oddelku paviljon E št. 65. na ljubljanskem veleseminju, na kar občinstvo

Proda se posestvo

obstoječe iz treh oralov zemlje, ter poslopje v dobrem stanju v občini Orehovci. Vprašati pri Antonu Simenčič, Lomanoše št. 2.

Kupim

takoj bencinmotor od 6 do 10 konjskih sil. Mihael Dermota, usnjak Sv. Jurij ob Ščavnici.

Organist

z dobrimi spričevali išče službe. Nastop čes dva meseca. Štefan Šumen, organist, Bučkovci, Mala Nedelja.

Pristopajte k Jugoslovanski Matici!

posebej opozarjamo. Izšel je tudi že novi cenik. Najtopleje pozdravljamo, novo industrijsko podjetje, ki nas v tej stroki osamosvoja na našem narodno gospodarskem polju.

Vinska kriza v Dalmaciji. V naših, posebno pa v Dalmatinskih listih, je bilo mnogo govora o krizi, ki preti dalmatinskim vinogradnikom, ker ne morejo spraviti v promet in izvoziti svoj glavni pridelek — vino. Pisalo se je o tem že dolgo časa, izvoz lanskega vina pa je že gotovo onemogočen. Kdo bo sedaj v največji vročini izvozil dalmatinsko vino? Vsled silne vročine se je namreč že mnogo vina pokvarilo doma, kaj šele če bi ga sedaj izvažali! Še celo dobra vina se sedaj težko proda, kdo neki pa bo kupil slabo in pokvarjeno? Pokvarjeno vino prodaja se danes za 4 do 6 K liter, pa še ta cena je redka. Pri tej prodaji izgubi vinotržec $\frac{3}{4}$ vrednosti vina, kar znači za njega ekonomsko propast, ker ne more skupiti niti toliko kolikor potrebuje za svoj življenjski obstoj. To je veliko zlo in velika krivica. Vlada bi morala tu brez obotavljanja priti na pomoč. To vino je izgubilo svojo vinsko vrednost, ostala pa je vrednost alkohola, ki ga vsebuje. Zato bi morali to vino žgati v špirit in ga potem prodati. Pa tudi na ta način ne pride vinotržec do svojega zaslužka, ker ne najde dovolj kupcev, da bi ga razprodal. Tu bi morala država pokazati svoje razumevanje in omogočiti dalmatinskim vinogradnikom, da z najmanjšimi stroški pokvarjeno vino izžgejo v špirit, da ne ostanejo brez zaslužka in da ne prodajo skoro zastoj svojih pridelkov, za kar so prenesli toliko truda in napora. Brez dvoma ima država sama večji interes na tem, da ne izgubi vso vrednost pokvarjenega vina, katera gre na stotine milijonov. Od te vrednosti lahko država na drug način dobi svoje koristi. Na ta način pa tudi država ne bo imela koristi, pa tudi ne od žganega vina, ker so tu veliki stroški, kupcev pa nič.

Francoska razstava v Kodanju. Koncem avgusta se je otvorila v Kodanju razstava francoskih starih umetnin. Večinoma bodo na razstavi starofrancoske umetnine, ki so državna last ter imajo večmilijonsko vrednost. Danski kralj je dal na razpolago prestolno dvorano v svojem gradu.

Pravkar izšlo!

Novo!

Josip Kostanjevec:

Krivec

roman

Cena broš. izvod D 10.—

Trdo vezanega D 12.50

Tiskala Zvezna Tiskarna v Ljubljani

Naroča se pri pisatelju v **Mariboru**

ob železnici št. 6/II.

Pravkar izšlo!

Vinski sodi prav dobro ohranjeni, velikost od 50 do 600 l so na prodaj. Cena K 2.— do K 3.50 za liter. Vpraša se pri **Gospodarski zadrugi v Gornji Radgoni**.

POSOJILNICA V GORNJI RADGONI

r. z. z. n. z.

sprejema

hranilne vloge

ter jih obrestuje po

4 %

Obresti pripisuje brez posebnega naročila koncem decembra h kapitalu;

daje

posojila

na vknjižbo, na poroštvo, menice tekoče račune, vrednostne papirje, raznovrstne trgovske kredite, akreditive;

sprejema od svojih strank kot vloge hranilne knjižice in plačuje za nje terjatve drugih denarnih zavodov;

dela prošnje za vknjižbo posojil

brezplačno;

plačuje rentni in invalidni davek sama ter ga ne odteguje vlagateljem;

posreduje pri izmenjavi tujih

valut (tujega denarja),

vnovčuje čeke ter izvršuje vsakovrstna nakazila;

daje vsa v denarno stroko spadajoča pojasnila in kreditne informacije brezplačno.

Uradne ure vsak delavnik od 8.—12. ure.

Uradni prostori v lastni hiši, glavna cesta št. 14 ob kolodvoru.

Račun čekovnega urada v Ljubljani, št. 10.593. — Telefon št. 3.

MEDIĆ, KAROVIC & ZANKL d. z o. z. LJUBLJANA

Tovarna kemičnih in rudn. barv ter lakov

Centrala: Ljubljana

Skladišče: Novisad

Brzjav: Merakl Ljubljana

Telefon 64

Gospodarska ul. Podružnica Maribor Šolska ulica

Emajlni laki Pravi firnež Barva za pode

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljate, mavec (Gips), mastenec (Federweiß), strojno olje, karholinej, steklarski in mizarski klej, pleskarski, slikarski in mizarski čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti

„MERA KL“—lak za pode. „MERA KL“—linoleum lak za pode. „MERA KL“—emajlni lak. „MERA KL“—brunoline.

.... Ceniki se začasno ne razpošiljajo!

TISKARNA PANONIJA

F. JEREBIČ IN TOVARIŠI KOMANDITNA DRUŽBA

GORNJA RADGONA

P. n. župnijskim, občinskim, državnim in zasebnim uradom, šolskim vodstvom, trgovcem, društvom vijudno naznanjamo, da imamo v zalogi veliko množino vsakovrstnih pisarniških in šolskih potrebščin, knjig znanstvene, nabožne in leposlovne vsebine, devocijske itd. kakor tudi, da prevzememo v tisk in vezavo vse, v omenjene stroke spadajoča dela kakor: lepake, letake, kuverte s firmo, pisemski papir itd. Prodaja na drobno in na debelo. — Seznanj in cene naših zalog vsikdar na razpolago

KNJIGOVEZNICA - KNJIGARNA - TRGOVINA S PAPIRJEM IN PISARNISKIMI POTREBSČINAMI